

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kolbuszowej (wersja skrócona – dla małoletnich)

Jednym z celów działania naszego Ośrodka jest chronienie Was przed przemocą fizyczną, psychiczną, ekonomiczną czy cyberprzemocą. Oznacza to, że pracownicy Ośrodka mają obowiązek troszczyć się o Wasze bezpieczeństwo w sytuacjach, w których czujecie się skrzywdzeni oraz udzielić Wam pomocy, zgodnie ze swoimi kompetencjami.

Słowniczek

Ośrodek – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej

Standard – norma, wymóg, kierunki działań Ośrodka na rzecz ochrony małoletnich.

Małoletni – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia

Dokument ten został skonstruowany jako zbiór zasad i procedur postępowania, z których możecie skorzystać w sytuacjach zagrożenia Waszego bezpieczeństwa lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie Wam zagrażają.

Rodzaj krzywdy
przemoc fizyczna, psychiczna, słowna, cyberprzemoc, zaniedbanie

Ktoś przez DŁUŻSZY CZAS stosuje wobec Ciebie przemoc lub jest agresywny, nęka Cię w różny sposób? , np. stosuje:

- **przemoc fizyczną:** atak, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad Tobą, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie Cię do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w Ciebie przedmiotami,
- **przemoc psychiczną:** poniżanie, wykluczanie/izolację/milczenie, obraźliwe pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu), wulgarne gesty, śledzenie/szpiegowanie, (zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do Ciebie,
- **przemoc słowną:** obelgi, obrażanie, plotki, obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w Twoją rodzinę i w przyjaciół po to, aby jeszcze bardziej Ci dokuczyć,
- **cyberprzemoc:** obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych; telefony i e-maile,
- **zaniedbanie (w tym przemoc ekonomiczna):** wiąże się z niezaspokajaniem podstawowych Twoich potrzeb takich jak: zapewnienie odpowiedniego ubrania, zdrowego jedzenia, ochrony zdrowia czy niezbędnej edukacji.

Co zrobić gdy spotka Cię, któraś z powyższych sytuacji?

1. Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym pracownikowi Ośrodka. Przedstaw mu sytuację, a jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj go o tym. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców lub opiekunów o tym, co Cię spotyka.
2. Pracownik Ośrodka, do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami lub opiekunami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.
3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień osoby/ osób stosujących przemoc, pracownik Ośrodka podejmie stosowne środki dyscyplinujące osobę/osoby stosujące przemoc oraz podejmie działania aby poinformować o tym rodziców osoby stosującej przemoc.

Rodzaj krzywdy
Przemoc domowa

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające Twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

- narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

- naruszające Twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną – np. namawianie lub zmuszanie Cię przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
- powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące Twoje cierpienie,
- istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia.

W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu Ciebie lub potwierdzenia się podejrzeń, że jesteś w domu krzywdzony, pracownicy Ośrodka podejmą wymagane prawem, chroniące Cię działania.

Co zrobić gdy spotka Cię, któraś z powyższych sytuacji?

1. Możesz ujawnić pracownikowi Ośrodka, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji. Podejmie on stosowne działania mające na celu Twoją ochronę. (Może wystąpić również przypadek, że pracownik obserwując Cię, podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji pracownik przeprowadzi rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami lub opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń).
2. Po uzyskaniu od Ciebie informacji pracownik Ośrodka podejmie interwencję w Twojej sprawie: zbierze od Ciebie informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś – ustali jej formy i okoliczności. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa.
Pamiętaj, że możesz swobodnie opowiadać o tym, co się wydarzyło - opowiedz o zachowaniu osoby/osobach stosujących przemoc i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń. Pracownicy Ośrodka dadzą Ci czas na wypowiedzenie się, żeby uzyskać jak najwięcej informacji, mogą Ci zadać dodatkowe pytania.
3. Wspólnie z Twoimi rodzicami lub opiekunami pracownicy Ośrodka podejmą konkretne działania zapewniające Ci ochronę.

Uwaga!

- Gdyby zaplanowane przez Ośrodek działania nie były wystarczające do zapewnienia Ci pomocy, której potrzebujesz, Ośrodek nawiąże współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, pracownikiem ds. profilaktyki społecznej, nieletnich i patologii z Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej, pracownikiem socjalnym z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej, psychologiem/ pedagogiem z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kolbuszowej.

- W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa, pracownik Ośrodka powiadomi specjalistę ds. nieletnich Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej oraz sąd rodzinny.
- W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu, pracownik Ośrodka powiadomi policję lub prokuraturę rejonową.

Pamiętaj!

Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem. Ośrodek ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na policję.

Rodzaj krzywdy
Wysyłanie do Ciebie treści niestosownych, szkodliwych i nielegalnych
Nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystywanie w sieci Twoich danych osobowych lub wizerunku
Nawiązywanie z Tobą niebezpiecznych kontaktów w internecie

Cyberprzemoc ma miejsce wtedy, gdy doświadczyłeś przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie – nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących Cię informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci. Cyberprzemocą jest również podszywanie się kogoś w sieci pod Ciebie wbrew Twojej woli.

Treści niestosowne, szkodliwe i nielegalne, są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują czy też po prostu przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania. Są to treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia oraz fałszywe wiadomości.

Pamiętaj, że sprawcą jest osoba, która udostępniła szkodliwe treści lub twórca tych treści.

1. W miarę swoich możliwości i umiejętności lub przy pomocy rodziców zabezpiecz dowody – materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania – w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub mms/sms),
2. Zgłoś ten fakt pracownikowi Ośrodka oraz Swoim rodzicom,
3. Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich pracownikowi Ośrodka,

4. Pracownik Ośrodka wspólnie z Tobą i Twoimi rodzicami/opiekunami oceni, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem,
5. Po dokonaniu analizy dowodów i ustaleniu okoliczności cyberprzemocy, pracownik Ośrodka podejmie działania mające na celu ustalenie osoby/osób stosujących cyberprzemoc.
6. Jeżeli osoba/osoby stosujące cyberprzemoc zostaną ustalone i będą nimi uczeń/uczniowie określonej szkoły, pracownik Ośrodka poinformuje o zdarzeniu tę szkołę. (W szkole wobec sprawcy cyberprzemocy będą zastosowane określone środki dyscyplinujące).
7. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś pracownika Ośrodka o rozmowę z pedagogiem lub/i psychologiem (lub innym pracownikiem, któremu ufasz).

Pamiętaj!

- Nie jesteś winien/winna zaistniałej sytuacji i nikt nie ma prawa zachowywać się wobec Ciebie w ten sposób,
- Pomoc, którą otrzymasz ze strony pracowników Ośrodka, nie kończy się w momencie zakończenia procedur ustalenia osoby/osób stosujących przemoc,
- Pracownicy Ośrodka będą, w sposób szczególny czuwać nad Twoim bezpieczeństwem i zwracać uwagę, czy nie są podejmowane wobec Ciebie dalsze działania przemocowe. Będą Ci również pomagać w radzeniu sobie z tą trudną dla Ciebie sytuacją.
- Pracownik Ośrodka uzgodni z Twoimi rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia Ciebie.
- Jeżeli pomoc udzielona przez Ośrodek okaże się dla Ciebie niewystarczająca, w porozumieniu z Twoimi rodzicami może Cię skierować na specjalistyczną terapię.

Prawa dziecka

Prawa dziecka – co musicie o nich wiedzieć?

W Polsce najważniejszymi aktami, gwarantującymi prawa dziecka, są: Konstytucja RP, Konwencja o prawach dziecka i Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka. Źródłem praw dziecka jest godność człowieka, zwana również człowieczeństwem. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisana jest ona w art. 30: „*Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych*”.

Z godności wywodzą się dwie zasady: wolność i równość, które są podstawą wszystkich praw człowieka. Wolność oznacza to, że człowiek nie jest własnością kogokolwiek, posiada wolną wolę, może samodzielnie podejmować decyzje i świadomie ponosić za nie odpowiedzialność (dziecko uczy się tego w trakcie dojrzewania). Równość oznacza, że każde dziecko ma takie same prawa i ma być tak samo traktowane przez wszystkich bez jakiegokolwiek dyskryminacji.

Warto, abyście zapamiętali, że:

- Prawa dziecka dotyczą każdego dziecka, czyli osoby poniżej 18. roku życia.
- Nie musicie nic zrobić, aby otrzymać prawa.
- Prawa dziecka macie zawsze i nikt nie może wam ich odebrać.
- Wszystkie prawa dziecka są równie ważne. Nie ma praw mniej lub bardziej ważnych od innych.

Prawa dziecka dotyczą różnych dziedzin Waszego życia, np. macie prawo do:

- swobody myśli, sumienia i wyznania
- prywatności i tajemnicy korespondencji
- nauki i informacji
- wypoczynku i czasu wolnego
- opieki zdrowotnej
- wychowania przez rodziców
- ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem
- własnej tożsamości, które oznacza, że macie prawo do imienia, nazwiska, obywatelstwa i znajomości swego pochodzenia
- wyrażania własnych poglądów.

Za ochronę Waszych praw odpowiada państwo.

Ze swoimi prawami macie do czynienia każdego dnia w różnych sytuacjach. Jeśli np. gracie w piłkę po lekcjach, to realizujecie wasze prawo do zabawy; jeśli idziecie do kina z koleżankami – realizujecie prawo do spotykania się z innymi i wykorzystywania czasu wolnego; gdy kładziecie się spać – korzystacie z prawa do odpoczynku; gdy np. jesteście chorzy – korzystacie z prawa do opieki zdrowotnej.

Prawa kojarzyć się mogą ze swobodą decydowania o wszystkim, co Was dotyczy. Jednak prawa mają też swoje ograniczenia, które wynikają z faktu, że:

- inni też mają takie same prawa i egzekwując swoje prawa, nie możecie naruszać praw innych osób,
- poza przyznanymi Wam prawami macie nałożone przez rodziców i szkołę (czyli państwo) pewne obowiązki, które powinniście wypełniać.

Jak widzicie, Wasze prawa wiążą się więc równocześnie z pewnymi ograniczeniami i obowiązkami, które zostały na Was nałożone. Wynika z nich na przykład, że:

- nie możecie spać w domu cały dzień i nie pójść do szkoły, bo Wam się nie chce;
- nie możecie chodzić tylko na te lekcje, które lubicie;
- nie macie prawa do robienia zdjęć lub filmików koleżance lub koledze bez ich zgody;
- nie macie prawa do złośliwego komentowania ubioru lub zachowania kolegi czy koleżanki.

Najważniejsze prawa dziecka

➤ Prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem

Macie prawo do życia bez wyzyskiwania i wykorzystywania, nikt nie może was siłą zmuszać do zrobienia czegoś, a zwłaszcza czegoś złego. Nikt też nie może zmuszać Was do pracy ponad siły ani wykorzystywać zarobkowo w inny sposób. Macie prawo do ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną i zaniedbaniem. Nikt nie ma prawa Was bić, prześladować i wykorzystywać w celach seksualnych. Nikt nie ma prawa angażować Was w produkcję narkotyków i handel nimi ani zmuszać czy namawiać do ich zażywania.

➤ Prawo do nauki i informacji

Macie prawo do nauki i dostępu do informacji, ale także prawo do czasu wolnego –wypoczynku zabawy czy korzystania z zajęć rekreacyjnych. Wasze prawo do nauki polega na tym, że jesteście uprawnieni do korzystania z bezpłatnej edukacji, bo państwo gwarantuje każdemu z Was bezpłatny dostęp do szkoły. Możecie również wybrać szkołę prywatną lub społeczną, która jest płatna. Jednocześnie jednak macie obowiązek chodzenia do szkoły. Prawo do nauki daje Wam możliwość dokonania określonego wyboru.

➤ **Prawo do odpoczynku i wolnego czasu**

Chodzi w nim o to, abyście na przykład w szkole mieli przerwy, ferie i wakacje i żeby zajęcia nie trwały cały dzień.

Czy nauczyciel, który przedłużył lekcję na czas **całej** przerwy, naruszył Wasze prawo do odpoczynku?

Tak, przerwa ma Wam zapewnić odpoczynek przed kolejną lekcją.

➤ **Prawo do wychowania w rodzinie**

Macie prawo do wychowania w rodzinie, a rodzice zawsze powinni kierować się Waszym dobrem. Nawet, gdy rodzice nie są razem i mieszkają osobno, macie prawo do kontaktu z każdym z nich, chyba że to byłoby dla Was szkodliwe. Macie też prawo mieszkać ze swoimi rodzicami, chyba że nie byłoby to dla Was dobre, np. jesteście krzywdzeni.

➤ **Prawo do prywatności**

Nikt nie może w sposób bezprawny ingerować w sferę życia prywatnego, rodzinnego lub domowego dziecka czy w jego korespondencję. Nikt nie ma prawa poniżać i ośmieszać dziecka ani wtrącać się do jego osobistych spraw, czytać listów, maili, smsów czy pamiętników – chyba że w uzasadnionych sytuacjach sąd zadecyduje inaczej. Macie prawo do tajemnicy korespondencji, prywatności i swobody wypowiedzi. Prawo do prywatności oznacza, że możecie dysponować własnymi rzeczami, nikomu nie wolno bez powodów wkraczać w Wasze sprawy osobiste i rodzinne.

Prawa dzieci podlegają pewnym ograniczeniom, ale tylko w sytuacji, gdy chodzi o Wasze dobro i bezpieczeństwo.

➤ **Prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka**

Prawo do wyrażania własnych poglądów oznacza, że w ważnych dotyczących Was sprawach możecie wygłaszać swoje zdanie, opinie, własną wolę. Macie prawo wypowiadać swoje zdanie w sprawach, które Was dotyczą, a dorośli powinni was wysłuchać i wziąć je pod uwagę. Nawet w postępowaniu przed sądem.

➤ **Prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania**

Swoboda wyrażania wyznawanej religii lub przekonań może podlegać tylko takim ograniczeniom, które są przewidziane prawem i są konieczne do ochrony bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego, zdrowia lub moralności społecznej bądź podstawowych praw i wolności innych osób. W realizacji tego prawa ochrona praw dziecka oraz praw rodziców wzajemnie się przenikają. Oznacza to, że macie przyznane prawo do wolności sumienia i wyznania, jednak możecie z niego korzystać pod władzą rodzicielską. Oznacza to, że rodzice mogą Was wychowywać zgodnie ze swoimi przekonaniami w sprawach religii.

➤ **Prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa**

Jeśli znajdujecie się w sytuacji, gdy zostaliście pozbawieni czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie możecie pozostawać w tym środowisku, państwo musi zapewnić Wam opiekę, m.in.: umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję lub – gdy jest to niezbędne – umieszczenie w odpowiedniej instytucji powołanej do opieki nad dziećmi.

➤ **Prawo do zachowania godności, szczególnie dziecka psychicznie lub fizycznie niepełnosprawnego**

Dziecko niepełnosprawne powinno mieć zapewnioną pełnię normalnego życia w warunkach gwarantujących mu godność, umożliwiających osiągnięcie niezależności oraz ułatwiających aktywne uczestnictwo dziecka w życiu społeczeństwa. Przysługuje Wam zatem prawo do pełnego dostępu do dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji, prawo do nauki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i innych gwarancji i zabezpieczeń społecznych.

➤ **Prawo do ochrony zdrowia i opieki medycznej**

Oznacza to, że macie prawo do jak najwyższego poziomu zdrowia i udogodnień przy leczeniu chorób oraz profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej oraz nie możecie zostać pozbawieni dostępu do tego rodzaju opieki zdrowotnej.

➤ **Prawo do otrzymywania pomocy i wsparcia od państwa, jeśli Ty i Twoja rodzina jesteście w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.**

Państwo powinno wspierać rodziny, których nie stać na zapewnienie dzieciom odpowiedniego poziomu życia.

➤ **Prawo do ochrony przed konfliktem zbrojnym**

Jeśli nie ukończyliście 18 lat, nie możecie być rekrutowani do wojska i brać bezpośredniego udziału w konflikcie zbrojnym.

➤ **Prawo do ochrony w procesie karnym**

Jeżeli złamaliście prawo, nie powinniście przebywać w więzieniu z dorosłymi. Macie prawo utrzymywać kontakt ze swoją rodziną oraz prawo do pomocy prawnej lub innej np. psychologa. Macie prawo zgłaszać sytuacje, w których jesteście źle traktowani. Jeśli złamiecie prawo, powinniście uzyskać pomoc prawną i być właściwie traktowani przez system sprawiedliwości.

Gdzie możecie szukać pomocy?

Jeśli znacie kogoś, kto potrzebuje pomocy lub sami znajdujecie się w trudnej sytuacji, możecie skontaktować się z policją oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom.

Oto niektóre z nich:

tel. 17 227 11 33 - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej

tel. 47 822 13 10 – Komenda Powiatowa Policji w Kolbuszowej

tel. 17 744 57 59 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej

tel. 17 227 11 56 – Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Kolbuszowej

tel. 116 111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;

tel. 800 12 12 12 – Dziecięcy telefon zaufania, prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka;

tel. 800 120 002 - Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”